

Sygn. akt IV U 1370/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 18 czerwca 2013 roku nr (...)

w sprawie J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1370/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 29 stycznia 2014 roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 18 czerwca 2013 roku odmówił J. C. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż odwołujący nie spełnia warunków, od których zależy prawo do emerytury, gdyż nie legitymuje się wymaganym w takim przypadku w myśl art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresem zatrudnienia w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach, wynoszącym co najmniej 15 lat.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. C. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury. Na uzasadnienie podniósł, że posiada ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych pracując w latach 1970-1980 w (...) Przedsiębiorstwie (...) jako monter linii kablowych oraz w latach 1980-1992 w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) S.A. w K. jako cieśla.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny domagał się jego oddalenia, powołując argumentację z zaskarżonej decyzji i stwierdzając, że za powyższe okresy pracy wnioskodawca nie przedstawił świadectw pracy w szczególnych warunkach, a na podstawie przedstawionej dokumentacji nie ma podstaw aby sporne okresy zaliczyć jako staż pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu.

Bezsporne między stronami było:

J. C. urodzony w dniu (...) ukończył 60 lat. Posiada na dzień 1.01.1999 r. łączny staż zatrudnienia (w Polsce i zagranicą) wynoszący ponad 28 lat.

Nadto Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony w okresie od 1.06.1970 r. do 31.05.1980 r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku montera linii kablowych sieci miejscowych. Przedsiębiorstwo to zajmowało się budową sieci kablowych i kanalizacyjnych. Ubezpieczony pracował przy budowie kanalizacji – wykonywał wykopy ręczne, kładł rury oraz kładł sieci kablowo – telefoniczne. Kable te były różne, przeważnie ołowiane. Pracował także przy liniach napowietrznych. Podczas przedmiotowego zatrudnienia w okresie 3.09.1975 - 30.04.1977 pracował również jako monter linii kablowych przy liniach napowietrznych na budowie eksportowej w ZSRR - budowie rurociągu gazowego P.. W powyższym okresie zatrudnienia wykonywał wymienione czynności stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie wykonując przy tym innych czynności.

Dowód:

- akta ZUS,
- akta osobowe odwołującego się,
- zeznania odwołującego się – k. 18-19.

Następnie w okresie od 19.07.1980 r. do 31.08.1992 r. odwołujący pracował w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) S.A. w K. na stanowisku cieśli. W Przedsiębiorstwie tym wykonywano różne prace: budowano nowe budynki, remontowano stare, również mosty. Ubezpieczony wykonywał natomiast typowe prace ciesielskie – szalunki przy budowie stropów, słupów. W czasie tego zatrudnienia również wyjeżdżał do pracy zagranicę, to jest: w okresie od 2.06.1981 r. do 31.12.1982 r. na Węgry, gdzie pracował jako cieśla przy remoncie szpitala i dachu na operze, kolejno w okresach od 24.07.1986 r. do 30.08.1986 r. oraz od 11.09.1986 r. do 31.12.1988 r. pracował w Czechosłowacji jako cieśla przy remoncie papierni, a w okresie od 6.07.1992 r. do 31.08.1992 r. w Austrii. Podczas przedmiotowego zatrudnienia w (...) sporadycznie, po powrocie z Austrii ubezpieczony wykonywał także prace dekarские, czasem również pomagał przy pracach murarskich, tynkarskich, zbrojarskich.

Dowód:

- akta ZUS,
- akta osobowe odwołującego się,
- zeznania odwołującego się – k. 18-19.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zalegające w aktach organu emerytalnego oraz zgromadzone w toku niniejszego postępowania w aktach osobowych odwołującego, jak również w oparciu o zeznania odwołującego się.

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Poza tym treść i forma tych dokumentów nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Wiarygodne w ocenie Sądu były także zeznania odwołującego się. Korespondowały one ze sobą wzajemnie jak i z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Depozycje te nie zawierały wewnętrznych sprzeczności, były logiczne i spójne. Razem wzięte dały jasny obraz badanej rzeczywistości.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie czy J. C. przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Z analizy stanowiska procesowego organu emerytalnego wynika, że nie uwzględniono odwołującemu pracy w spornych okresach, tj. od 1.06.1970 r. do 31.05.1980 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku monterka linii kablowych sieci miejscowych i od 19.07.1980 r. do 31.08.1992 r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) S.A. w K. na stanowisku cieśli.

Z powyższych względów zwrócić uwagę należy na regulację zawartą w art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009 roku Nr 153 poz.1227 ze zm.) zgodnie, z którą ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, tj. 60 lat życia dla mężczyzny, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (czyli w dniu 1.01.1999 r.) osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzny.

Z kolei według art. 32 wyżej powołanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami (o których mowa w ust 2-3 tegoż artykułu), zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 – tj. 65 lat w przypadku mężczyzn. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa powyżej, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepis art. 32 ust. 4 powołanej ustawy stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za owe przepisy dotychczasowe należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. 1982 r. Nr 40 poz. 267 ze zm.).

Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 lutego 2002 roku (sygn. akt III CZP 30/2001, opubl. OSNAPiUS 2002/10 poz. 243) zawarte w art. 32 ust. 4 ustawy odesłanie do przepisów dotychczasowych, sankcjonujących obowiązywanie rozporządzenia, można odnosić tylko do tych przepisów rozporządzenia, które regulują materię określoną w przepisie ustawy, a więc wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk, oraz warunki, na jakich osobom wykonującym te prace przysługuje prawo do emerytury. Zachowały zatem moc przepisy § 4-8a określające wiek emerytalny i okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, przepisy § 9-15 określające wiek emerytalny i warunki przechodzenia na emeryturę osób zatrudnionych w szczególnym charakterze, a ponadto przepis § 3 określający ogólny wymagany okres zatrudnienia oraz przepis § 2 ust. 1 stanowiący, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie zatem z § 4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż zgodnie z art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. To sprawia, że fakt zatrudnienia, bądź jego brak w warunkach szczególnych może być dowodzony za pomocą każdego środka dowodowego, w tym z zeznań odwołującego.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek do nabycia prawa do emerytury. Ukończył wprawdzie 60 lat i posiada wymagany okres ogólnego stażu pracy, bo wynoszący ponad 28 lat, jednak nie legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach objętych wykazem A cytowanego rozporządzenia wynoszącym co najmniej 15 lat pracy.

Jeśli chodzi o jego pracę w okresie od 1.06.1970r. do 31.05.1980 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...), to należy uznać ją za pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A Dziale VIII pkt 20 (montaż, konserwacja i remont linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych) i Dziale V pkt 1 (roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach) przedmiotowego rozporządzenia.

Podkreślić przy tym należy, iż aby praca była uznana za pracę w warunkach szczególnych nie musi ona być stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywana tylko na jednym stanowisku. Wymóg pracy stałej i w pełnym wymiarze czasu pracy dotyczy bowiem tego, aby wykonywane przez pracownika czynności odbywały się w warunkach szczególnych. Decydującą przeciw rolę w analizie charakteru pracy z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 2.03.2012 r. III UK 86/11).

Powyższe stanowisko w pełni potwierdza wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7.02.2012 r. (I UK 227/11) zgodnie z którym: „Z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Nie jest więc dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z czego a contrario wynika, że mogą i powinny być uwzględnione takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego, bo zostały uznane przez ustawodawcę za pracę w warunkach szczególnych.”

Wskazane powyżej czynności wykonywane podczas zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) określone są w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Tożsamesgo wniosku nie można jednak odnieść do kolejnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, to jest okresu od 19.07.1980 r. do 31.08.1992 r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) S.A. w K.. Otóż wykonywanej wówczas pracy na stanowisku cieśli nie można uznać za pracę w warunkach szczególnych, bowiem nie odpowiada ona żadnej z prac wymienionych w wykazie A przedmiotowego rozporządzenia. Co prawda z zeznań odwołującego wynika, że zdarzało się, iż wykonywał także inne czynności np. dekarские (to jest pracę wymienioną w Wykazie A Dziale V pkt 9), to jednak bezsporne jest, iż było to sporadycznie, a nie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na wielokrotnie prezentowane i ugruntowane stanowisko judykatury zaprezentowane choćby w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24.09.2009 r. (II UK 31/09), gdzie stwierdzono, iż: „Przewidziane w art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.”

W innym orzeczeniu Sąd ten również zwraca uwagę na cel przedmiotowego uregulowania stwierdzając, iż: „Motyw przyświecający ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni” (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5.05.2009 r., I UK 4/09, por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.06.2009 r., I UK 20/09).

Wymaga więc podkreślenia, iż przedmiotowe przepisy umożliwiające nabycie prawa do emerytury w niższym od powszechnego wieku emerytalnego w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze mają charakter wyjątkowy, szczególny i nie można ich interpretować w sposób rozszerzający.

Z powyższych względów należy stwierdzić, iż odwołujący nie spełnia przesłanki do uzyskania wcześniejszej emerytury w postaci posiadania co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych (uwzględniając przy tym jego okres pracy od 1.06.1970 r. do 31.05.1980 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) jako staż pracy w takich warunkach).

Mając zatem na uwadze powołane przepisy prawa materialnego oraz ugruntowane stanowisko judykatury, jak i art. 477¹⁴§ 1 kpc, Sąd oddalił odwołanie.